

en daarin onderscheidt het zich van het Groningse AFTO-model.

We verwachten een aantal voordelen van de door ons gehanteerde 'bottom-up'-benadering. Omdat de apotheker, eventueel samen met een arts, zelf de overzichten maakt, zijn eventuele vragen over het tot stand komen en het lezen van de overzichten en grafieken snel te beantwoorden. Ook is de apotheker goed op de hoogte welke gegevens onvolledig in de apotheekcomputer zitten, bijvoorbeeld de dagdosering van bepaalde geneesmiddelen zoals Sintrom® en Nitrobaat®, en welke gegevens wèl betrouwbaar geïnterpreteerd kunnen worden. Een betrouwbare gegevensverzameling over een lange tijd is een belangrijke voorwaarde voor het gebruik van prescriptiegegevens. De basis voor zo'n betrouwbare gegevensverzameling is de opbouw van een foutvrij, volledig gegevensbestand. De platform-apothekers die bij dit project betrokken zijn, zijn samen in staat de zwakke plekken in het gegevensbestand op te sporen en te zorgen voor een verbetering daarvan. Ook is het bijvoorbeeld mogelijk gedurende een bepaalde periode de receptuur die primair afkomstig is van de specialist maar vervolgens door de huisarts wordt gecontinueerd, in de apotheekcomputer van een vlaggetje te voorzien.

Een ander belangrijk voordeel is dat de FTO-groep die met prescriptierugkoppelgegevens wil werken, niet afhankelijk is van de zorgverzekeraar in zijn regio, maar zelfstandig de gewenste analyses kan

uitvoeren zonder dat de zorgverzekeraar daar invloed op hoeft te hebben.

Wanneer twee apotheken samenwerken in eenzelfde FTO-groep, kunnen de gegevens van beide apotheken eenvoudig worden samengevoegd voor verdere verwerking en analyse.

Effecten van terugkoppeling

De afdeling Farmacie en Samenleving is niet alleen geïnteresseerd in de ontwikkeling van het instrument om prescriptierugkoppelgegevens op maat te genereren, maar aansluitend wordt een evaluatieonderzoek uitgevoerd om na te gaan of het gebruik van prescriptierugkoppelgegevens invloed heeft op het beleid en de gemaakte afspraken binnen een FTO-groep. Met andere woorden: resulteert terugkoppeling van prescriptiegegevens in een rationeler voorschrijven? Voor het verder ontwikkelen en testen van het instrument is een periode van 1 jaar uitgetrokken; daarna zullen gedurende een periode van een tot twee jaar gegevens voor het evaluatieonderzoek worden verzameld.

Het is verheugend te constateren dat apothekers zowel als artsen zeer betrokken zijn bij en gemotiveerd zijn voor dit project. Het eindresultaat wordt daarom ook vol vertrouwen tegemoet gezien. Het is de bedoeling dat dit AFTO-model op termijn ter beschikking komt van de Nederlandse apothekers en de FTO-groepen. □

Gestroomlijnde uitgifte van foldermaterialen aan de patiënt

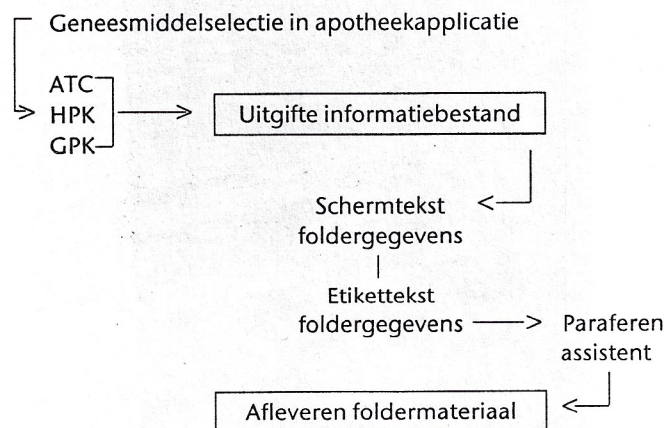
- R.E. van der Neut
Apotheek van der Neut, Haren
- C.A. van Amerongen
Apotheek van Amerongen, Vught

Inleiding

Het informeren van de patiënt bij het afleveren van geneesmiddelen in de apotheek krijgt steeds meer aandacht. Door het gericht verstrekken van voorlichtingsmaterialen bij de afgeleverde producten kan de apotheker een belangrijke bijdrage hieraan leveren. Gezocht werd naar een eenvoudige methode om de juiste patiënten van het juiste materiaal te voorzien. Door gebruik te maken van de apotheekcomputer blijkt dit mogelijk te zijn (zie fig. 1). Aanschrijven van een desbetreffend geneesmiddel kan leiden tot een af te drukken signaal dat, bij het recept gevoegd, aangeeft welke uitgiftematerialen meegegeven dienen te worden.

Selectief meegeven van materiaal

De informatie die men geeft moet aansluiten aan de informatiebehoefte van de patiënt [1]. Deze behoefte is vanzelfsprekend de eerste keer dat men een geneesmiddel krijgt het grootst. Door alleen bij eerste uitgifte te attenderen op het bestaan van op de

▲ Figuur 1

Schematisch overzicht van informatievoorziening via de apotheekcomputer

▼ **Figuur 2**

Enkele producten met de erbij behorende foldermaterialen

situatie van de patiënt afgestemd materiaal, wordt optimaal aan deze doelstelling voldaan (fig. 2).

Logistiek binnen de apotheek

Doordat de materialen systematisch zijn voorzien van een vast nummer, kunnen ze gemakkelijk worden opgeborgen en teruggevonden. Wij gebruikten hiervoor de laden-unit van het Solofile-systeem (fig. 3), bij elke boekhandel verkrijgbaar. Door de afleverende assistent te laten paraferen en het etiket op de achterzijde van het recept te laten plakken (fig. 4) is ook later na te gaan welk materiaal door wie is meegegeven. Bij het naderen van de minimale hoeveelheid van het betreffende materiaal kan hetzelfde etiket worden gebruikt als besteletiket. Bestelgegevens staan ook op het etiket vermeld.

Selectie van het folderbestand per apotheek

Het folderbestand is opgenomen in het bestand van de Stichting Uitgifte Informatie en is dus algemeen beschikbaar [2]. Deze gegevens worden centraal bijgehouden en via diskettes verspreid. Binnen het bedoelde bestand kan iedere deelnemer een eigen keuze maken uit de opgenomen foldermaterialen. Bovendien kan zelf informatie worden opgenomen en aangepast, zodat ook eigen voorlichtingsmateriaal kan worden meegegeven.

▲ **Figuur 3**

Opbergsysteem voor foldermateriaal in de apotheek

apotheek van der neut, r.e. v.d. neut, apotheker
rijksstraatweg 194, haren, telefoon 050-344778

1ste Uitgifte Matig sterk corticosteroid (II)
remt ontstekingsverschijnselen byv. jeuk/waarde
pyn/roodheid en zwelling -> ter verlichting van
klacht/eczem/psoriasis. Droog/normaal? -> zalf.
Vochtig? -> creme. Behaarde huid? -> lotion. Klacht
voorby? -> stoppen. Klacht SNEL terug/plek gro-
ter? -> arts (schimmel/bacterie?). Dun saeren!

apotheek van der neut, r.e. v.d. neut, apotheker
rijksstraatweg 194, haren, telefoon 050-344778

BEHANDELING VAN DROGE HUID EN ECZEM
PRODUKT INFORMATIE VAN EMOVATE
VERSTREKKINGSPARAARF: [20]

GLAXO BV
HUIS TER HEIDEWEG 62 3705 LZ ZEIST
TEI 03404-38100

▲ **Figuur 4**

De achterzijde van een recept voor Emovate met het achtergrondinformatie-etiket en het produktfolderinformatie-etiket

Reclamegehalte van het materiaal

Veel voorlichtingsmateriaal is voor de publieksruimte ongeschikt omdat het produktnamen en zelfs directe reclame voor het desbetreffende middel bevat. Doordat bij de hier beschreven methode het voorlichtingsmateriaal alleen wordt meegegeven nadat het produkt reeds is voorgeschreven, is geen sprake van ongewenste geneesmiddelaanprijzing.

Keuze door patiënt

Voor sommige geneesmiddelgroepen is zoveel materiaal beschikbaar dat het niet praktisch is dit mee te geven. Voorbeelden zijn middelen tegen chronische aspecifieke respiratoire aandoeningen (Nederlands Astma Fonds), oncolytica (Koningin Wilhelmina Fonds) en hart- en vaatmiddelen (Nederlandse Hartstichting). In deze gevallen wordt een overzicht meegegeven (fig. 5 en 6) waarmee de patiënt een keuze kan maken uit het beschikbare materiaal. In bepaalde gevallen zal overleg met de patiënt gevoerd kunnen worden. Niet bij elk recept voor Daktarin® crème zal immers behoefte bestaan aan een folder over voetschimmel. Ook zal de folder over ouderdomsdiabetes van Hoechst voornamelijk meegegeven worden aan oudere patiënten. Deze aanwijzingen staan ook op het folderetiket vermeld.

Aansluiting bij andere voorlichtingsinitiatieven

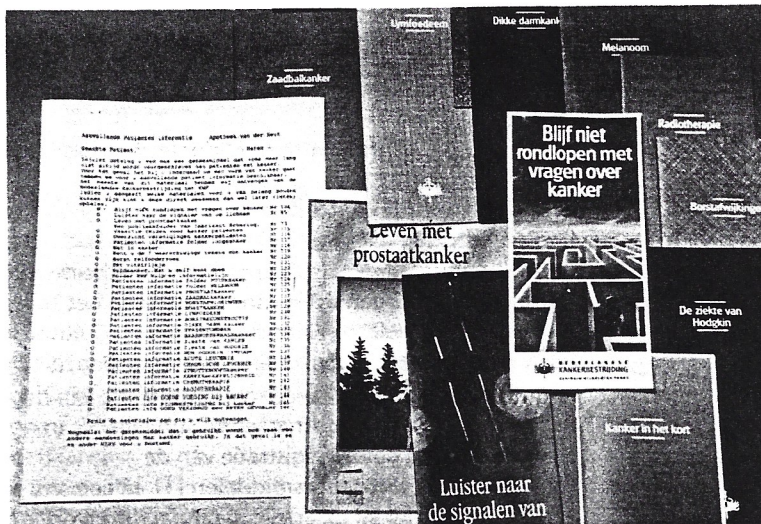
De in dit artikel beschreven werkwijze maakt het mogelijk op grond van geneesmiddelgegevens andere procedures aan te sturen, zoals de door de KNMP ontwikkelde geneesmiddelvragenkaarten. Het attenderen van de patiënt op het bestaan van (Iris) videobanden of bepaalde boeken kan ook op deze wijze doeltreffend worden georganiseerd. Ten slotte wordt het bij de eerste uitgifte attenderen op het bestaan van patiëntenverenigingen en het meegeven van foldermateriaal daarover, door patiënten zeer gewaardeerd.

Bruikbaarheid voor de Nederlandse apotheek

Een aantal softwarehuizen is reeds in staat het bovenvermelde bestand van de Stichting Uitgifte Informatie te gebruiken. Om de bestanden te kunnen aanpassen, is programmatuur onder MS-DOS beschikbaar. Het enige vereiste hierbij is dat eenzelfde soort disktestation aanwezig is als waarmee het in gebruik zijnde apotheekpakket MS-DOS diskettes beschrijft. Raadpleeg eerst uw softwarehuis of bij u de leesbaarheid reeds operationeel is. □

Literatuur

- Blom ATG, Houweling ILM. Kwaliteitsaspecten van mondelinge patiëntenvoorlichting. Pharm Weekbl 1993;128(5):132-5.
- Van Amerongen CA, Van der Neut RE. Informatieverstrekking per computer. Pharm Weekbl 1993;128(16/17):517-20.
- Spruit ERM. Actuele informatie over gebruikswaarde van folders en brochures. Tijdschr Gezondheidsvoed 1992;9(11):13-5.

▲ **Figuur 5**

Het apotheekfolderbestelformulier (links) vervangt soms het grote aantal mee te geven materialen

Aanvullende Patienten informatie Apotheek van der Neut

Geachte Patient,

Haren ~

Zojuist ontving u van ons een geneesmiddel dat soms maar lang niet altijd wordt voorgeschreven aan patiënten met kanker. Voor het geval het bij u inderdaad om een vorm van kanker gaat hebben we voor u aanvullende patient informatie beschikbaar. Het meeste van dit materiaal hebben wij ontvangen van de Nederlandse Kankerbestrijding het KWF. Indien u aangeeft welke materialen voor u van belang zouden kunnen zijn kunt u deze direct meenemen dan wel later (laten) ophalen.

☐	Blijf niet rondlopen met vragen over kanker	Nr 104
☐	Luister naar de signalen van uw lichaam	Nr 85
☐	Leven met prostaatkanker	
☐	Een publieksfolder van fabrikant Schering.	Nr 73
☐	Vakantie reizen voor kanker patienten.	Nr 115
☐	Overzicht verenigingen kankerpatienten	Nr 116
☐	Patienten informatie folder longkanker	Nr 117
☐	Wat is kanker	Nr 118
☐	Kent u de 7 waarschuwings tekens mbt kanker	Nr 119
☐	Borst zelfonderzoek	Nr 120
☐	Het uitstrijkje	Nr 121
☐	Huidkanker..Wat u zelf kunt doen	Nr 122
☐	Folder KWF Hulp en informatielijn	Nr 123
☐	Patienten informatie folder HUIDkanker	Nr 124
☐	Patienten informatie folder MELANOOM	Nr 125
☐	Patienten informatie PROSTAATkanker	Nr 126
☐	Patienten informatie ZAADBALKanker	Nr 127
☐	Patienten informatie BORSTAFWIJINGEN	Nr 128
☐	Patienten informatie BORSTKANKER	Nr 129
☐	Patienten informatie LYMFODEEM	Nr 130
☐	Patienten informatie BORSTRECONSTRUCTIE	Nr 131
☐	Patienten informatie DIKKE DARM kanker	Nr 132
☐	Patienten informatie HERSENTUMOREN	Nr 133
☐	Patienten informatie BAARMOEDERHALSkanker	Nr 134
☐	Patienten informatie Ziekte van KAHLER	Nr 135
☐	Patienten informatie Ziekte van HODGKIN	Nr 136
☐	Patienten informatie NON-HODGKIN LYFPOOM	Nr 137
☐	Patienten informatie ACUTE LEUCEMIE	Nr 138
☐	Patienten informatie CHRONISCHE LEUCEMIE	Nr 139
☐	Patienten informatie STROTTEHOOFdkanker	Nr 140
☐	Patienten informatie KANKERenERFELIJKHEID	Nr 141
☐	Patienten informatie CHEMOTHERAPIE	Nr 142
☐	Patienten informatie RADIOTHERAPIE	Nr 143
☐	Patienten info GOEDE VOEDING bij kanker	Nr 144
☐	Patienten info PIJNBESTRIJDING bij kanker	Nr 145
☐	Patienten info GOED VERZORGD een BETER GEVOEL	Nr 146

Kruis de materialen aan die u wilt ontvangen

Nogmaals: Het geneesmiddel dat u gebruikt wordt ook vaak voor andere aandoeningen dan kanker gebruikt. In dat geval is één en ander NIET voor u bestemd.

▲ **Figuur 6**

Voorbeeld van een folderbestelformulier (geneesmiddel ATC-groep L01, oncolytica)

